

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uradništvo je v Semenskih ulicah št. 2, l. 17

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pa pošli prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 — h
četrt : 6,50 — h
mesec : 2,20 — h

V upravništvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 — h
četrt : 5 — h
mesec : 1,70 — h

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 181.

V Ljubljani, v petek 9. avgusta 1901.

Letnik XXIX.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Včeraj se je vršila glavna skupščina te lepe družbe v Mariboru. Glavne podatke smo podali že včeraj.

Iz njih se vidi ves pomen te velevažne družbe. Petindvajset šolskih zavodov ta družba ali sama vzdržuje ali pa izdatno podpira.

2500 duš broji otroška armada, katera se vzgaja v njih. Reči smemo, da ravno toliko Slovencev se ohranjuje našemu narodu pred potujčevanjem. Člani družbe pa so dosegli že impozantno število desetih tisočev. To so številke, katere govore mnogo.

V primeri s številom udov in zavodov se nam pa zdi letni dohodek družbe — 33.133 K 63 h — premajhen. Če jih primerjamo z izdatkom 35.243 K 76 h, vidimo, da je družba imela lani celih 2110 K 15 h primanjkljaja.

Te številke nas vzpodbujajo, da priporočimo vsem Slovincem, naj se spomnijo družbe in ji pomorejo do večje gmotne moči. Saj delokrog se ji širi, potrebe so vedno večje.

Iz poročila družbinoga tajnika vč. gosp. Žlogarja, katero je bilo sprejeto z velikim navdušenjem, smo izprevideli, da družba deluje v svojih zavodih po pravih načelih. V uvodu je omenjal gospod tajnik onih časov, ko so Slovenci vpricho narodnega vodje še vsi prisegali na vero katoliško in na jezik slovenski.

Dalje omenja žalostnih časov, ko je sovrag prihrul mej Slovence, da jim uniči ti dve svetinji. Sosed Nemeč je silil od svojih planin vedno bolj v rodovitne kraje slovenskih dolin in ravnin. Slovenec se je umikal in zapustil svoje sledove v imenih gora in dolin, jezer in rek, selišč in gradišč. Skoro prepozno se je začel zavedati, da se gre za njegov obstoj, za celotni obstanek slovenskega naroda.

Tu je poslala previdnost božja moža, ki je sprevidel to nevarnost in mislil na sredstva, kako preprečiti tako odtiskova-

nje slovenstva, kako ta čili, Bogu zvesti narod ohraniti kot jednotnega in ravnopravnega z drugimi v naši državi. Drugi tak vojvoda za vero katoliško in jezik slovenski je vstal Slovincem tam gori v osebi Antona Martina Slomškega. Da se reši pristno slovenstvo, dal mu je dve zavetišči: cerkev in šolo. Spoznal je osobito potrebo, da se šola osnuje tudi Slovincem in dase postavi na jedino zdravo podlago materinega jezika. Vsled njegovega truda je vzkliła šola slovenska. A nasprotni sosed je gledal z zavistjo njen lepi razvoj. Zato je zastavil sekiro na to šolo, hoteč ž njo ugonobiti slovenski pokret.

Ob tej nevarnosti zdramili so se slovenski rodoljubi, da branijo svojih mejá na okrog, mej drugim so si zato osnovali našo družbo sv. Cirila in Metoda. Ta družba prav v duhu Slomškovem nadaljuje njegovo delo na šolskem polju. Tega se bote častiti skupščinarji deloma prepričali, ako sledite vodstvenemu poročilu, katero vam poda glavni obris družbinoga delovanja v zadnji upravni dobi.

Poročilo dalje omenja radovljiške skupščine, vodstvenih sej, damskega posvetovanja, katerega se je 28. febr. l. 1901 udeležilo 45 dam s Kranjskega in Primorskega in ki je imel vspeh, da so družbi prihajali gostejši prispevki.

V obče sme vodstvo s ponosom povdarjati, da je naše probujeno ženstvo glavna opora naši družbi. Da se je organizovala tako številna armada narodnega ženstva v obrambo slovenskih svetinj in v prosep domorodne misli, gre zasluga uprav naši družbi.

Obseg vodstvenega poslovanja je bil obširen, kajti razposlalo se je 1314 raznovrstnih listin.

Poročilo omenja željo, naj bi osobito ob slovenski periferiji narastle družbine podružnice. V preteklem letu ste družbi prirastli dve novi podružnici in sicer Ženska podružnica za Trbovlje in okolico in Ženska podružnica za Sv. Lo-

vrenc in okolico na Štajerskem. Zdaj šteje družba podružnic: 78 mešanih, 80 moških in 36 ženskih s približno 10.000 člani.

Sporočilo se je, da so v osnovi še štiri podružnice in sicer: Ženska v Leheni, ženska v Novem Mestu, mešana v Brezovici pri Materiji v Istri in mešana v Kapeli pri Radgoni. Upoštevajoč te štiri, je torej družba v preteklem letu napredovala za pet podružnic. Ta okolnost vzbuja veselje, katero pa kale starejše podružnice, ki so zaspale. Vodstvo pač želi, da bi jih ne štelo mej »speče«, nego mej »bedeče« — na braniku za dom in rod.

Radostno beležimo vest, da se število družbinih pokroviteljev že bliža tretji stotini. Prirastlo jih je zopet deset. Šmartinsko-Litijske Slovenke so uplašale že svojo deseto pokroviteljino.

Litijska podružnica pa šteje že 35 pokroviteljin. Poleg tega pa pošilja Litija ob vsaki priliki mnogo denarja — osobito mesto vencev mrtvim na krsto pletejo vence živim s svojimi darovi. Ta kraj je za našo družbo prvi v požrtvovalnosti.

Svojo vzgojevalno moč za priprosto ljudstvo podružnice najložje kažejo v shodih. Naša družba ima po svojih pravilih nesporekljivo pravico pri zborovanjih poleg tvarine upravnega značaja obravnavati i druge poučne predmete, ki bistrijo um, blažijo srce ter splošno koristijo udom; ali pa jim s predavanji in zabavami nuditi primernega večrila ter nedolžnega veselja. Kakor prejšnja leta, tako so tudi letos mnoge podružnice združevale »utile dulci«.

Nato je naštel g. tajnik že včeraj objavljeno vrsto družbinih zavodov, se spomnil umrlih udov in sklenil s sledečim pozivom:

Slavna skupščina! Ko ste slišali, da kruta smrt tako neusmiljeno pobira najmarljivejše delavce na kulturnem pozorišču našega naroda, ali Vas, katerim bije srce za vero in dom, ne bo ta okolnost spodbujala k ponovljenemu delovanju za napredek in blagostanje našega milega rodu. Predpogoj

temu pa je dobro osnovano šolstvo, za katero družba sv. Cirila in Metoda zastavlja svoje moči, željno čakaje tistega dne, ko jej postavno v to zavezana država odvzame težko breme s tem, da sama zasnuje zvestim Slovincem narodne šole povsod, kjer jih še pogrešajo. O ko bi bili drž. činitelji nadaljevali, kar so bili pred pol stoletjem po nasvetu Slomškovem osobito za naučnega ministra Leva Thuna pričeli — ne bi bili zabredli v take navskrižnosti, ki povzročajo zdaj narodne borbe mej sosedmi — kateri bi morali biti sodržavljeni ravnopravni v dejanju, ne pa samo na papirju. In prejga ne bode miru, dokler tlačeni narodi ne dosežejo svojih pravic osobito na šolskem polju.

Zato pa čujmo vsi svojega največjega pedagoga, prvaka slovenskega šolstva Slomškega, in ravnajmo se po njegovih besedah, ko kliče: »Tirjajmo svoje pravice, pa po modrosti in pravi meri, naj slovenščina v ljudski šoli ostane... Prostemu ljudstvu bo slovenščina toliko več veljala, za kolikor bolj jo bode gospoda spoštovala... Branimo se napadov naših nasprotnikov, pa brez vsega srda in praznega pričkanja. Naše orožje bodi beseda večneresnice, ki uči Nemce kakor Slovence: Quod tibi non vis fieri, nec alteri feceris — česar sam sebi ne želiš, glej da tudi drugemu ne storiš! To je jedino, pa zlato pravilo narodne jednako-pravnosti.

In tako prijatelji, Slovenci, bodi nam geslo našega dejanja in nehanja velikega Avguščina zlata beseda: V potrebnih rečeh nas naj vodi sloga, v dvomljivih svoboda, v vseh pa ljubezen bratovska.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. avgusta.

Minister dr. Rezak zopet odstopa, dosedaj seveda še vedno samo v raznih časniških krogih. Opetovano ponovljeno vest,

LISTEK.

Pozdrav

skupščinarjem družbe sv. Cirila in Metoda.

Zložil dr. Anton Medved, govorila dne 8. avgusta v dvorani »Narodnega Doma« v Mariboru gđ. Ela Marinova.

Pozdravljeni iz srca globočine,
Pozdravljeni rojaki mili vsi!
Ki danes iz slovenske domovine
Ste prišli v Maribor od vseh strani!
Hiteli semkaj ste ob bistro Dravo,
Ob vznožje krasno pohorskih planin,
Kjer Slomščekov častitljiv grob se slavo
Obdaje večno neminljiv spomin.
Ljubezen narodna Vam je vodnica,
Navdušenje užiga Vam srce,
Da v šoli naši sije nam pravica,
So koprneče Vaših prs željé.

Braniki ste slovenske Vi mladine,
Njej hrabro čuvate predrag zaklad,
Zato ponos ste cele domovine,
Bodočnost zlata naših sladkih nad.

O blagoslovi Oče nad oblaki
Vaš trud in Vaših žrtev blagi dar!
A Vi — pogumno le naprej, rojaki,
Naprej za domovino Vi vsikdar!

Med romanskimi národi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice.
Piše Jos. Lavtžar.

(Dalje.)

20. Povratek v domovino.

„Post tot discrimina rerum“ — po toliko dogodkih — te zopet gledam tirolsko mestece Landeck kakor pred dvema leti, ko sem iz solnčnega Merana skozi Vintschgau peš prišel med tvoje gorovje. Takrat je trajala pot samo en teden, a danes se vračujem iz romanskih dežel, kjer me je dalj časa smodila južna vročina. Kako se prilgajo hladne sapice, katerih ni po razsušenih španskih in južno-francoskih planjavah! Kako prijetno vdarja na uho šum gorskih potokov, s kakim veseljem zre oko po sinjih vrhovih! Na jugu se prikazujejo ötzthalski in stubajski velikani s svojim večnim snegom, na severu pa nas spremljajo skalnati grebeni, stoječi kakor straža ob bavarski meji.

Došli smo v Innsbruck! Večkrat sem se že mudil tukaj, in tudi to pot nisem kar letel naprej, ampak en dan postopal po ulicah.

Ob periferiji mesta čitam nad vhodom podolgovate enonadstropne hiše: „Einkehr-Gasthaus zum weissen Ochsen.“ Po vozovih,

ki stoje izpreženi na prostornem dvorišču, bi se dalo sklepati, da jo obiskujejo kmetje z dežele, pri glavnih vratih pa sloni gostilničar z belim predpasnikom, belo srajco in belo čepico na glavi. Vse kaže, da se mu ne more slabo goditi, posebno zato ne, ker je tako tolst, da se kar guglje semintje. V priprosti gostilni sem se že dostikrat bolje počutil kakor v hotelu s slavnim imenom, kaj, ko bi se oglasil pri tej priliki „pri belem volu!“ Gospodar me prijazno sprejme, odpre boljšo sobo in prav dobro postreže. Bistroumni bralec se bo morebiti domislil nekega sorodstva med njim t. j. med gospodarjem in med naslovom njegovega gostišča, vsaj glede predzadnje besede. Z zadnjo si pa po mojem prepričanju nista nič v žlahti, kajti mož se mi je zdel, kolikor sem govoril ž njim, prav modra glava.

V predmestju Wilten obiščem cerkev in samostan premonstratenzev. Pravzaprav imajo tukaj menihi dve cerkvi: samostansko in župnijsko. Poslednja se imenuje „Hl. Maria unter den vier Säulen.“ Pripoveduje se, da so na tem prostoru Marijino podobo častili krščanski vojaki ob vladanju rimskega cesarja Marka Avrelija (161—180.) Ko je nastalo preganjanje, pokopali so jo med štiri drevesa, odtod ime „unter vier Säulen.“ Po cerkvenih stenah

visi mnogo votivnih podob, med njimi znamenita stara slika, katero je daroval avstrijski vojvoda Friderik (s praznim žepom) l. 141 Mariji v zahvalo.

Zgovorni cerkvenec mi je pokazal to in ono ter me potem peljal v samostan, kjer sem ogledoval po mostovžu slike opatov, vladajočih samostan od njegovega početka l. 1140 do sedanjih časov.

Dopadala mi je noša redovnikov, katere sem srečaval po hodnikih. Vsa oprava jim je bela, tudi bireti so beli, same fantastične prikazni, ki te spominjajo bitij izven tega sveta. Kako srečni, ako vam ta nedolžna obleka ni pretežka!

Noben ptujec ne pozabi obiskati v Innsbrucku dvorne cerkve, ki je izredna mestna zanimivost, ne glede stavbe, temveč glede tega, kar je v njej. Mene je še vselej prva pot vodila tukaj sem, prav tako tudi danes. Na obeh straneh dadije stoje v dolgi vrsti bronasti kipi, ki predstavljajo v nadnaravni velikosti vladarje in vladarice iz stare avstrijske zgodovine. Sredi med njimi se vzdiguje glasoviti mavzolej „zadnjega viteza“ cesarja Maksimilijana I. (1493—1519).

Ves dan, zlasti v poletenskih mesecih, je ogledovalcev dovolj, ki hodijo od kipa do kipa ter čitajo v knjigi, kaj pomeni vsaka

Ja je Rezekovo stališče omajano, ponavlja sedaj organ čeških radikalcev »Rad. Listy«. Temu listu se poroča z Dunaja, da se je naveličal ministrovanja, ker ne more biti kos protičeškemu toku v Koerberjevem kabinetu. V poslednjem času se je baje zaman trudil, da bi izposloval svojim rojakom dvojezično vseučilišče v Brnu. Njegov predlog je zadel ob odločen odpor pri nemških poslancih, katerim se je udal dr. Koerber na potu preko Ratota. Imenovani list javlja dalje, da je finančni minister toliko vplival na nemške poslance, da bi takoj pričeli z obstrukcijo, ko bi se nahajala omenjena postavka v proračunu. S tem je hotela večina v kabinetu dokazati, da se tudi brez novega nemškega ministra zadostno varuje nemški značaj države in zastopajo nemški interesi. To je menda tudi vzrok, da so sedaj utihnili glasovi po imenovanju tega ministra. Odklonitev dvojezičnega vseučilišča v Brnu bi bila torej povod Rezekovemu odstopu. Morda, toda gotovo pa le še ni. Minister Rezek je sedaj nekoliko obolel.

Austro-ogerska vlada in carinski tarif.

Budimpeštanski oficiozus »Pester Lloyd« v predzadnji številki odkriva svetu glede nemškega carinskega tarifa tajnost, da avstrijska in ogerska vlada dosedaj nista bili poučeni o posamnih postavkah tega tarifa, ki ju je naravnost presenetil. Glasom tega lista morata vladi sedaj predelati vse svoje elaborate za trgovinske pogodbe in nastopiti tudi tako pot, kakor jo je ubrala nemška vlada. Na ta način bodo kmalu zaprte vse meje srednjeevropskih držav. Trgovina bo pri tem odločno mnogo trpela. Vendar pa meni »P. L.«, da se v tem oziru ne da nič več (?) premeniti. Nemška vlada bo vztrajala pri svojem načrtu, druge države se morajo pa ravnati po njem. — Naš zunanji urad mora pa res biti zelo slabo poučen o dogodkih pri drugih vladah, ako niti o carinskem tarifu, ki je jedno najvažnejših vprašanj, ni bil poučen pred oficijelno objavo. Kaj pa, ko bi bil to samo izgovor?

Rusinska deputacija na Dunaju.

Pred nekaj dnevi je bila na Dunaju rusinska deputacija, obstoječa iz poslancev Barwinski, Romanczuk in Sawczak. Kakor poroča »Dilo«, oglasili so se možje najprej pri naučnem ministru Hartelu, potem pa tudi pri ministerskem predsedniku Körberju. Pri naučnem ministru so zastopniki zatiranega rusinskega naroda zahtevali pred vsem zgradbe šolskih poslopij za dve rusinski gimnaziji. Pri ministerskem predsedniku je pa prosila deputacija pomoči v zadevi deželnih vprašanj. Vložila je ugovor proti novemu rentnemu zakonu, ki ga je sklenil deželni zbor, in proti skrajno neugodno določenemu roku za prvotne volitve v kmečkih občinah in pojasnila razloge, ki so prisilili rusinske poslance, da so ostavili deželno zbornico. Rusinski list »Dilo« pravi, da je deputacija pri naučnem ministru dobila po-

podoba. Frančiškani, oskrbovalci cerkve, imajo velik križ z njimi, t. j. s ptujci. Opo-minjajo jih na tablicah, naj se vedejo dostojno, ker niso v muzeju ampak v cerkvi, naj ne govorijo glasno in vsaj med mašo ne hodijo gori in doli. Nekaj se na vse zadnje vendar doseže s svarilnimi napisi, gotovo je boljše, da so, kakor bi jih ne bilo. Sicer je pa opravičena opazka, da imajo katoliške cerkve bolj vzvišen namen kakor je panorama ali proučevanje svetne povestnice. Mislím, da v tej dvorni-frančiškanski cerkvi molí malokdo, saj tudi ne more, ako bi prav hotel.

Zvečer se oglašim v občeznani gostilni Breinössl na cesti Marije Terezije. Ob mnogoštevilnih svetilkah sedijo gostje raznih stanov pod košatimi kostanji, pri eni mizi je videti posebno vesela družba, kateri je pijača razgrela srce. Navdušeno se razlega iz krepkih prs: »Brüder, reicht die Hand zum Bunde!« Akoprav neprijatelj popivanju, pomaknem se vendar bližje, ker mi je všeč živahna zabava. In ko so se drugi krepčali s kapljico, ki je dozorela doli okrog Bolcana ter trkali z zvonečimi kozarci, je umevno, da tudi jaz nisem pil — vode. Kdaj si podamo Slovenci »die Hand zum Bunde« v složno delovanje? (Konec prih.)

voljen odgovor, ne pove pa, kaj je na pri-tožbe odgovoril dr. Körber. Kdove koliko nad rusinski narod pač ne more staviti na to potovanje, ker bodo že Poljaki storili, kar potrebno, da se Rusinom ne izpolnijo vse želje.

Novi italijanski finančni minister naslednik Wollemborgov bo bržkone, ako se v zadnjem hipu ne izjalovijo Zanardelli-jevi načrti, bivši minister in sedanji poslanec Carcano. Tudi ta mož, kakor njegov prednik, bo prišel v kabinet, da še sam ne bo vedel kako. Pa so se res morali mnogo truditi, da so konečno zasledili moža, ki bi jim bil po godu. Zanardelli se je najprej pogajal z Luzzattijem, potem pa z Guicciardinijem, a oba sta odklonila ponudbo. Slednjič so prišli na Carcana. Toda ta biva na počitnicah. Mej tem ko sta se ministerski predsednik in Bacceli mudila na gradu Raconigi, kjer je poslednji položil prisego v kraljeve roke, biva Carcano v Švici. Poslanec Massinimi ga je šel iskat in ga našel v Luzernu. Sedaj je še le bilo možno pritiči brzojavna pogajanja, ki bodo konečno imela povoljen uspeh. Carcano je bil že v Pellouxovem kabinetu finančni, v Saraccovem pa trgovinski minister. Sedaj je poslanec mesta Como. Zanardelli-jev predlog ga je neki zelo presenetil in se je izjavil za sprejem finančnega portfelja le pod pogojem, da bo izvel le skromen, male davkoplačevalce le malo razbremenjujoči finančni program. To se seveda lepo bere, toda če je ta program izvedljiv, je drugo vprašanje, ki še ni rešeno. Carcano je že poprej kot finančni minister hotel popolno odpraviti užitinski davek, a je pri tem zadel ob take ovire, da je moral načrt umakniti.

General Baratieri †.

V Sterzingu na Tirolskem je v noči na 8. avgusta umrl v dobi 60. let izza vojske z abesinskim kraljem Menelikom dobro znani general Oreste Baratieri. Pokojnik se je udeležil raznih italijanskih vojsk, a ni bil v nobeni tako nesrečen, kot v zadnji v l. 1896, ko je le z največjo silo sam utekel sovražnikovi roki. V letu 1860 se je bojeval v Siciliji, šest let pozneje z Garibaldi-jem na Tirolskem, potem v letu 1887 do 1888 v Eritreji. Dne 30. marca 1892 je šel kot civilni guverner v Masavo. Tu je ostal dalj časa in se s precejšnjim uspehom bojeval. V letu 1890 ga je Zanardelli, sedanji minist. predsednik, pozval v Rim, ker mu je hotel poveriti portfelj zunanjega ministerstva. Ker pa se je izjalovil Zanardelli-jev načrt, vrnil se je Baratieri nazaj v Afriko. Dne 22. decembra istega leta je nabil derviši pri Agordat, dve leti pozneje je osvožil Kassalo, leta 1895 je premagal Mangaš pri Coatitu. Pozneje mož ni imel več vojne sreče, popolno porazil pa ga je Menelik pri Adui. Baratieri je bil pozvan pred vojno sodišče, ki ga je sicer oprostilo, a ni mu izbrisalo sramote. V sled tega je dal armadi slovo in se, že tedaj bolehen, naselil na Tirolskem.

O splošni zadovoljnosti mej Buri

ve poročati angleški vrhovni poveljnik v Južni Afriki lord Kitchener. V poročilu, ki ga je poslal v London, namreč pripoveduje, da je v minulih dneh obiskal več krajev v državi Oranje ter mnogo občeval z Buri. Vsi so neizmerno zadovoljni s sedanjim stanjem in so mu izročili zelo lojalno adresno. Gibanje v prilog miru pridobiva vedno več somišljenikov. Prebivalci so popolno zadovoljni z vsem, kar je Anglija storila zanje. — V tem poročilu je pač samo to resnica, da so Buri primerno zadovoljni s sedanjim stanjem, ker še vedno lahko kljubujejo angleški premoči. Da bi pa bili zadovoljni s tem, kar jim je naklonila »ljubeznivost« Angležev ali kar jim ti ponujajo, pa niti Kitchener sam ne veruje.

Razgled po slovanskem svetu.

Karol Jaromir Erben.

V zadnjih dnevih so odkrili v Miletinu pri Kraljevem Dvoru spomenik slavnemu češkemu pisatelju in pesniku Karolu Jaromiru Erbenu. Njegova največja zasluga za narod je, da je nabral narodne pesmi. Pri tem težavnem opravilu se ni ustrašil nobene truda, stopil je v najbolj skrito kočo, pogovarjal se z najprostejšim starcem in starico. In ravno pri starih ljudeh je dobil mnogo materijala. Sam pravi, da se je tega

dela lotil še o pravem času. Vsaj ljudstvo po l. 1848 ni več tako pelo, kakor poprej.

In ako je l. 1863 tožil, da se manj poje, bi se bila izgubila gotovo polovica onih pesmi, katere je nabral tekom 25 let. Saj kdo poje danes na Češkem narodne pesmi? Pesmi, ki jih je ljudstvo pelo med poljskim delom, boš li jih slišal v tovarnah? Mlajši zarod jih več ne pozna. Pri raznih slavnostih se poje tudi, in časopisi večkrat pišejo, »da so se peče narodne pesmi«. A kakšne? To so pesmi iz raznih — beznic, ki nimajo z narodno pesmijo čisto nič skupnega. Da, ako se kje narodno petje goji, tedaj se vzklikne: »Škoda narodnih pesmi, da jih ljudstvo več ne poje, kako so vendar lepe!«

Erbenova zasluga torej je, da so se narodne pesmi rešile, da se niso do cela pozabile. Ta njegova zasluga se pokaže tembolj, da radi premalega števila naročnikov najbrže preneha »Český lid«, kojega izdaja dr. Vincenc Žibrt, in ki hodi po Erbenovih potih.

K. J. Erben se je rodil l. 1811 v Miletinu pri Kralj. Gradu, postal je pravnik in kot tak je pomagal Palackemu urejevati arhiv dež. stanov. Od l. 1843—1847 je pregledoval češke arhive, postal časnikar in l. 1850 arhivar češkega in l. 1851 mestnega muzeja v Pragi. Umrl je 20. nov. 1870. Biser njegovih pesniških del je »Kytice« l. 1852, zbirka narodnih pesmi, dalje »Bartošova kronika pražka«, »Potovanje grofa Haranta Polžiškoga v sveto deželo in v Egipet«, »Regesta Bohemiae et Moraviae«, »Zbirka slovanskih pravljic«, »Husovi zbrani spisi«. Urejeval je tudi »Pravnik« ter izdal tudi nekaj nemških spisov o praških županih in meščanski gardi.

Volivno gibanje.

»Poduk« za deželnozborske volitve je ravnokar dotiskan. Naroča naj se pri osrednjem volivnem odboru katoliško-narodne stranke pod naslovom: dr. Ivan Šusteršič, odvetnik v Ljubljani.

V naročilih naj se natančno pove število iztisov, ki naj se določijo naročniku. Dobiva se brezplačno.

Osrednji volivni odbor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. avgusta.

Skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru je dosegla velike dimenzije, sosebno važnost pa ji je dajala mnogobrojna prisotnost priprostega naroda v Mariboru. Na stotine romarjev, čvrstih moških postav, in romaric bilo je ta dan v Mariboru in ob pogledu na te množice, ki so se pripeljale s posebnimi vlaki, je mariborskim heilovcem tekom dneva minulo vse veselje do kake demonstracije, in ob toliki straži so ponosno vihrale slovenske trobojnice raz ponosnega »Narodnega Doma« mariborskega. Pred domom pa je bilo vse postlano s cvetjem, katerega so nežne roke dražestnih mariborskih Slovencev natrosile na skupščinarje. Pred »Narodnim Domom« sta skupščinarje v imenu mariborskih družbinih podružnic pozdravila gospa in gospod dr. Glaser. Na stopnicah so skupščinarje zopet obsule s cvetjem mariborske Slovenke. Skupščina se je vršila v veliki dvorani »Narodnega Doma«, kjer je v ime mariborskih Slovencev pozdravil zborovalec g. dr. Medved, slaveč družbo, ki varuje slovensko mejo, v ime »Čitalnice« je pozdravil zbor g. Firbas, posebno kažoč na to, da ni navzočega ni mestnega ni vladnega zastopnika, ki se pa slavnosti znanih drugih društev ne izogibljejo. Družba opravlja posel teh zastopnikov, ter skrbi za slovenske šole slovenskemu ljudstvu. Ti zastopniki naj bi vedeli, da kar je enemu drago, je tudi drugemu blago. Govornik zakliče »Slava!« družbi sv. Cirila in Metoda, ki naj srečno zavrne naskoke tujcev. Nato je stopila pred prvomestnika g. Tomo Zupana učenka Ela Marinova z dvema deklicama in srčno govorila »pozdrav«, katerega prinašamo v podlistku. Ob tako odkriti in ljubeznivi ovaciji družbi sv. Cirila in Metoda se je zahvalil g. prvomestnik Tomo Zupana. Povdarjal je, da ne vaprjemata za svojo osebo šopka cvetic, pač pa za družbo, kot znamenje, da se trnjeva pot naše šolske družbe enkrat

utegne izpremeniti v cvetno, ako bode rastla Slovencev požrtvovalnost. Sprejel pa bi tudi trnjev šopek kot opomin, da bi še vstrajneje hodil tisto pot, ki jo hodi vsak, kdor hoče za svoj narod česa doseči. A tudi cvetlični venec je družba zaslužila za svoje delovanje in značilen je ta dar za veliko dobrotvorteljico slov. naroda iz nežnostnih rok. Živele mariborske častite dame, živele mariborski čestiti gospodje! Mil slučaj in vesela zgodba sta nas privedla v sredo štajerske zemlje. Radi smo prišli, vsaj po Vašem naporovanju in po naporovanju naše družbe se je otvorila pred sedmimi leti v Mariboru prav majhna šolica, prva slovenska šola v Mariboru — otroški vrtec pri šolskih sestrah. Bali so se tedaj nekateri izmej čestitih rodoljubov, da nasprotniki ne bi pobili šoli oken. A vstala je tedaj priprosta redovnica in govorila je junaške besede: »Če tudi okna pobijejo, vrtec bo vse jedno odprt!« Prišli pa smo mej vas posebno tudi iz hvaležnostnega čustva, vsaj sta se na tej zemlji rodila dva velika družbina dobrotnika dr. Cuček in Jurij Vrečko. G. prvomestnik pozdravi dalje v vznešenih besedah v mnogobrojnem številu navzoče slovenske dame, ki so za Bogom družbi najodličnejša pomoč, ter vsklikne ob splošnem odobravanju: Toliko časa družba ni vstanu poginiti, dokler jo bodo dame držale po konci. Iz tajniškega in blagajniškega poročila smo prinesli že včeraj glavne podatke. Poročili ste se soglasno in z odobravanjem odobrili ter se je prvomestniku T. Zupanu na predlog dr. Vošnjaka izrekla zahvala. Pri volitvi v odbor so bili zopet v družbino vodstvo izvoljeni gg. Gregor Einspieler, Anton Žlogar, dr. Drag. vitez Bleiweis-Trsteniški, namestu g. Fr. Brežnika pa je bil izvoljen gosp. Dragotin Žagar (V včerajšnjem našem poročilu je bilo vsled šuma pri telefonu to ime pokvarjeno.) V nadzorništvo so bili izvoljeni gg. Oroslav Dolenc, M. Malenšek, Fr. Povše, Fr. Ravnihar, Iv. Vrhovnik, v razsodišče pa gg.: Andr. Kalan, dr. Majaron (nov), dr. Munda, Fr. Pleteršnik (nov), dr. Fr. Štor. Jako mučne prizore je povzročil na to s svojim jako zmedenim govorom urednik »Brivca« iz Trsta g. Kamušič. Njegovi napadi so temeljili v tem, da je velikovška šola predraga, naj se namestu šolskih sester nastavijo učitelji, ker so vsi koroški učitelji prodanci. Poslopje naj se proda in učitelje naj se nagradi in naj se pošlje tudi potovalnega učitelja za kmetijstvo na Koroško. Predsednik le s težavo da še dvakrat besedo g. Kamušiču, ker ga shod noče poslušati. C. g. Treiber omenja, da imajo Korošci že potovalnega učitelja g. Šumija, s katerim so popolnoma zadovoljni. V velikovski šoli vidi narod, kako mora biti vrejena šola, ki koristi narodu. G. gosp. Žlogar pravi, da težko dobimo učitelje, ki bi se žrtvovali v težavnih razmerah na Koroškem in žrtvovali svojo bodočnost. Ko sta še gosp. Podobnik, bivši učitelj na Koroškem, in g. Reš s Koroškega protestirala proti izvajanju gosp. Kamušiča, je prvomestnik zaključil shod z izrazi udanosti cesarju in »Slava!« klici na habsburško vladarsko hišo. Sledil je banket, pri katerem je vladalo veliko navdušenje. Prvomestnik č. g. Tomo Zupana je napil cesarju, dr. Medved družbinemu delovanju in prvomestniku, dr. Glaser Slovenkam zbranim v družbi, dr. Pipuš Ljubljani in županu Hribarju, nakar se je g. Hribar zahvalil, g. Luka Svetec udeležnikom. Hribar je izročil pozdrave biskupu Strossmayerju, Vošnjak štajerski slogi, Koroščem koroškim Slovincem. Govorili so dalje g. Firbas, kmetovalec Reš v imenu koroških Slovencev, povdarjajoč, da koroški Slovenci še ne bodo podlegli, ker imajo vrle podpornike. Zaklical je zborovalec: Kar zase storiš, to s tabo izgine, kar za narod storiš, to ostane vselej! Dolgotrajno ploskanje je sledilo tem odkritim navdušenim besedam. G. prof. Kavčič je napil družbi in šolske sester v Velikovcu: Krepka »Slava!« zbranim našim slovenskim bratom na štajerski rodni zemlji. Šolske sestre v narodni šoli velikovski. Vršilo se je ob zvokih godbe še mnogo napitnic — korporativnega obiska Slomšekovega groba pa ni bilo, kar jako

obžalujemo. Ako bi se primerno aranžiralo, bi v družbi z v Mariboru navzočnimi romarji večer lahko lepo proslavili Slomškov spomin. Z večernim vlakom je večina skupščinarjev zapustila prijazni Maribor, ostali pa so se zbrali pri koncertu v »Nar. Domu«.

Prestolonaslednik katoliškemu političnemu društvu v Bovcu. Na zahvalno pismo »Katol. pol. društva« na Nj. cesarsko Visokost nadvojvodo Fran Ferdinanda radi prevzetja pokroviteljstva nad »Katol. šolskim društvom« je dobilo društvo naslednjo brzojavno zahvalo: »Njega c. in kr. Visokost Gospod nadvojvoda Franc Ferdinand se srčno zahvaljuje za iskreno in patrijotično izjavo«. Nostiz F. M. L.

Zdravje škofa Šterka. Iz Rogatca poročajo, da gre z zdravjem prem. g. škofa vedno na bolje.

Dva liberalna shoda. Jutri zvečer bode imel v Novem mestu shod dr. Tavčar, v nedeljo pa bodeta v Vipavi imela shod Iv. Božič in Tavčar.

Prvih duhovnih vaj pri oo. jezuitih, ki so trajale od 5. do 9. t. m., se je udeležilo 12 gg. duhovnikov. Vodil jih je p. Zehngruber.

Kumski shod bode letos 23., 24. in 25. avgusta. Začne se dan pred svetim Jernejem.

Osebnostna vest. Deželni koncipist g. dr. Ivan Vrtačnik je pridelen kot asistent lokalnemu komisarju za agrarske operacije, okrajnemu glavarju g. Rud. grofu Margheriju.

Shodi na Štajerskem. Velik politični shod skliče katol. pol. društvo za okraj Sv. Lenart v Slov. goricah dne 15. avgusta k Sv. Trem Kraljem, župnije Sv. Benedikta. Poročila bosta drž. posl. dr. M. Ploj in dež. posl. prof. Fr. Robič. Govoril bo tudi o živinoreji g. potovalni učitelj Jelovšek in razni drugi govorniki. Ta shod utegne biti največji, kar jih je doslej priredilo imenovano politično društvo. — V Zdolah pri Brežicah bode v nedeljo dne 11. avgusta t. l. takoj po večernicah — v gostilni g. Črnoga javen shod. Dnevni red: Gospodarska organizacija v breškem okraju. — Slovensko politično gospodarsko društvo v Ljutomeru priredi dne 15. t. m. občno zborovanje ob 5. uri popoldne v restavraciji g. Kukovca.

Koroške novice. Župnijo Ovčjo vas bo oskrboval g. župnik Val. Matvezlič. — V Celovcu je nanaglomla umrl dež. sod. svetov. Jos. Dörflinger, star 52 let. — Cesar je dovolil strelskemu društvu v Sirnici 100 K in požarni brambi v Črešnjah 200 K podpore. — Dne 23. julija popoldne je udarila strela v gospodarsko poslopje J. Olsacherja pri Landskronu ob Beljaku. Zgorelo je poslopje z opravo in 9 svinj. 17-letna posestnikova sestra je iz goreče hiše rešila dva majhna otroka. Škode je 3600 K. — Na Zilici sta dne 21. julija fanta F. Dolaci in J. Čikof nabirala črešnje. Padla sta z drevesa tako nesrečno, da si je prvi zlomil oboje roki, drugi si izpahnil nogo. — Tele z dvema glavama in peterimi nogami je pripeljal nedavno nek kmet z Dholice. — V vaškem jezeru blizu Beljaka je utonil laški delavec G. Zoffo. — Na brdski planini je oni teden strela udarila v čredo krav. Ubilo je pet glav. — Do 15. avgusta je razpisano mesto babice v Libeličah. — Pri političnih uradih se meseca septembra nastavijo 4 novi kanclisti. Prošnje je vložiti do 7. septembra. — Pri c. k. rudarski upravi v Rablju se odda mesto uradnega sluga s plačo 800 K in dokladami. — Za velikovski davčni okraj je razpisano mesto davčnega eksekutorja. Prošnje je vložiti tekom treh tednov. — Strašen zločin se je zgodil po noči 5. t. m. na Št. Vidski cesti pod Št. Jurijem. Več gostov se je sprlo v gostilni. Na cesti so prepričevali in delavec Val. Dobernik je bil z nožem zaboden v glavo, da je takoj obležal mrtev. Zločinca so zaprli. — Romarski vlak na sv. Višarje je zagotovljen. Oglasilo se je že do 500 romarjev. Vlak odide 11. t. m. ob 11. dop. iz Mostiča. — Dva samomora sta se izvršila v Sv. Mariji na Zili. Prvi samomorilec je posestnik v Droblih, drugi hlapec na Zili.

Sestanek hrvatskih in slovenskih abiturijentov na Reki se je pričel, kakor posnemamo iz »Edinosti«, s službo božjo

na Trsatu. Po maši so si udeležniki sestanka ogledali trzatski grad in se podali potem v hrvatsko čitalnico na Reki, kjer se je pričelo zborovanje. Goste je pozdravil sušaški abiturijent g. Sabljak, odzdravil mu je zagrebški abiturijent g. Colussi. Izmed govorov vredno je omeniti onega g. Grdeniča, ki je govoril o dolžnostih dijakov, dotakniviši se politične in socialne strani; dijaki morajo imeti idejale, katerih realiziranju morajo posvetiti svoje bivanje na visokih šolah, a potem delovati dalje v javnem življenju kakor zreli možje. G. Jelušič je govoril o osnovanju podružnic družbe sv. Cirila in Metoda na vseh onih šolah, katere pohajajo Slovenci in Hrvati, to misel je podpiral tudi ljubljanski abiturijent g. Žerjav. G. Mikulčić je govoril o osnovanju prosvetne blagajne, ki naj bi podpirala izdajanje strogo znanstvenih knjig. G. Mandić je predlagal, naj se spljetski permanentni odbor naprosi, da svoje delovanje, za dovoljenje pravovelnega obiskovanja dalmatinskih dijakov zagrebske univerze, razširi tudi na istrske in slovenske dijake, čemur so vsi navzoči pritrdili in poslali g. dr. Bulatu, predsedniku tega odbora, tozadevno brzojavko. Na to so si ogledali abiturijenti razne reške tovarne.

Ljubljanske novice. Biciklisti t a t je bil danes aretiran. Ukral je večer zvečer vratarju pri »avstrijakem cesarju« Styria-kolo, katerega je pa do danes prevlekel z drugačno barvo ter mu zamazal številko. Še celo zvonec je hotel imeti drugod. Mož je sumljiv tudi drugih enakih tatvin zadnjega časa. Ptiček je še mlad in se zove Anžič. Nosil je belo biciklistično kapico in črno obleko. — Na podaljšanje Bleiweisove ceste so jeli resno misliti. Dvorišče hiše št. 21 na Dunajski cesti je že izpraznjeno, lopa in del vrtnega zidu je že podrt. Nasipni material se že dovažja. — Trčila sta večeraj ob voglu Dunajske ceste in Prešernove ulice izvošček Ant. Godec in neki kolesar. Poslednji je padel pod konja, ki je takoj obstal, vsled česar se kolesarju ni pripetila nikaka posebna nezgoda. — 300 kg. moke je pokradla A. Jerman s Homca mokraru Bertoncclju v Domžalah in potem pobegnila v Ljubljano, kjer je prišla policiji v pest.

Rop v cerkvi. V Št. Lovrencu nad Mariborom je pokral neznan tat ves denar, iz nabiralnikov v ondotni župni cerkvi samo v enem je pustil 2 kr.

Uravnavna voda. Iz Gorice se poroča, da je vlada narodila stavbenemu svetniku inženirju Bonavia napraviti načrt za uravnavo hudournika Torre, Soče v hribih in nižini, Vipave in Idrije in drugih manjših dotokov.

Nesreča kolesarja. Dne 30. julija sta se vozila dva kolesarja od baškega jezera proti Rožeku. Ker se je drugi nekoliko zakasnili, prišel je prvi naprej in ker ni poznal ceste v Rožeku, zavozil je v Gorinčice proti Št. Jakobu. Stranske ceste pa niso pripravne za kolesarje in tako je nesrečno padel s kolesa, zlomil obe roki, da mu je na levi celo kost ven molela, in pobil se precej na čelu in kolenih. Ubožec je pa še sam potem prišel v Rožek, eno uro daleč od Gorinčice, kjer mu je zdravnik podelil prvo pomoč. Drugi dan so žalostni stariši odpeljali sina v Vrbo, kjer so na letovišču. Ponesrečenec je 17 let stari sin nekega polkovnika; njegove rane so hude. Ubogi stariši!

Slavnost hrvatskih gasilcev. Prosto-voljno gasilno društvo v Gjurjevcu vabi slovenske gasilce na slavnost blagoslovljenja društvene zastave in k proslavi društvene desetletnice. Slavnost se bo vršila dne 24. in 25. avgusta t. l.

Pes — rošitelj. Nedavno je šla dvanaajstletna hčerka gospoda učitelja J. Modla v Malošičah po opravkih iz Brnce v Mlinare; spremljala sta jo en velik in en majhen pes. Tam, kjer pelje pot čez Bistrice, pride iz grmovja nek potepuh, ki zahteva od deklice denar in jo konečno zgrabi za vrat. Deklica začne kričati, in Bog ve, kaj bi se bilo zgodilo, ko bi se za deklico ne bil potegnil veliki pes. Ta plane na potepuha, ga vrže na tla ter stoji na njem, dokler deklica ne uteče. Potepuha je pes precej močno ogrizel, a dosedaj ga menda še niso prijeli.

Na mesečni semenj dne 8. avgusta je bilo prignanih 819 konj in volov, 329

krav in 98 telet. Skupaj 1246 glav. Kupčija je bila srednja.

Protestantovski zagovorniki spovedi. Danes, ko se toliko razlega krik »Los von Rom«, ni odveč omeniti, kako sodijo o izpovedi protestantje. Claus Harms, goreč protestantovski govornik, je nekoč dejal: »Poprej so se ljudje nekoliko potrudili, da so zadobili odpustanje grehov; danes si go-spodje in gospe grehe sami odpustčajo. Goethe 12. febr. 1805: »Izpoved bi ne bili smeli vzeti ljudstvu«. Protestant, »Reichsbote«: »Kar je naši cerkvi potrebno kot vsakdanji kruh, je vpeljanje izpovedi. Kdor je bil dalje časa v dušnem pastirstvu, vé, da je naša cerkev polna ljudi, ki se morajo izpovedovati, pa tudi polna ljudi, ki hrepenijo po izpovedi. O vsakem morilcu in krivem prizegalcu velja, da nima miru, dokler ne prizna ljudem svoje krivice, a so tudi tisoči, katere njih preteklost preganja kot črna senca«.

Bursko pivo so pričele točiti nekatere pivovarne na Štajerskem. Tako se bo navdušenje mej Buri znatno razširilo.

Konj jih je izdal. Pred dnevi so finančni stražniki v Milanu zasačili nekega voznika, ki je vozil utihotapljen špirit v neko skladišče. Voznik ni hotel nikakor povedati, od kod je pripeljal špirit, a finančni stražniki so vsejedno kmalu pogodili, od kod je prišel. Izpregli so namreč konja ter ga pustili, da je šel sam po cesti, kakor se mu zljubilo. In res, konj je mirno korakal naravnost proti kraju, od koder je pripeljal voz. Stražniki so sledili konju in so našli v neki mali vasici blizu Milana tovarno, kjer so skrivoma proizvajali špirit.

Čuden slučaj dalekočutja. »Le Journal« priobčuje naslednji pretresujoči slučaj: Grof Suvarov, newyorskii sodnik, predsedoval je te dni neki razpravi. Naenkrat je glasno zaklical: »Bog, žena in hči potujeta po morju, vihar besni, sedaj jih je zadela strela!« Občinstvo je mislilo, da je predsednik sodišča zblaznel, in je zbežalo. Grofa so odvedli domov, kjer je neprestano plakal, češ, da mu je strela ubila ženo in hčer. Zdravnik ga je miril, v nekaj dneh pa je prišlo poročilo grofu, da mu je strela na morju ubila ženo in hčer. Katastrofa se je zgodila ob času, ko je grof zakričal v sodni dvorani.

Mravlje so umorile malega otroka na Saksonschem v mali vasi. Mati ga je vzela s seboj na polje in ko je dete zaspalo, ga je položila pod bližnje drevo koncem njive. Kar naenkrat pa je začel otrok jokati in ko je prišla mati blizu, da bi ga potolažila, je opazila, da je bila položila dete na na mravljišče. V nosu, ustih, ušesih in po životu je bilo polno mravelj, ki so provzročale malemu otroku strašne bolečine, vsled katerih je v par urah umrl.

Novoga škodljivega hrošča so zasledili po severnem delu Iowe v Ameriki, in sicer najpoprej po škodi, ki jo je provzročal. Velikosti je kakor španska muha, a ima črne in rumene perutnice.

Društva.

(Radovljiško bralno in pevsko društvo »Triglav«) vabi k veliki vrtni veselici, katero priredi radovljiška mestna godba na korist bralnega in pevskega društva »Triglav« dne 15. avgusta ob 3. uri popoldne na vrtu grofa Thurna. Vspored: Godba na pihala in lok. 2. Saljiva pošta. 3. Prosta zabava in ples. — Vstopnina h koncertu je 40 h, za vsakih deset vstopnic je eno darilo. — Za slučaj neugodnega vremena se preloži na nedeljo dne 18. avgusta.

(Hranilnica in posojilnica v Leskovcu pri Krškem.) V juliju je bilo vložnih 2880 K, vzdignjenih 620 K. Izplačanih posojil 2744 K, vrnilo se je 620 kron. Hranilnica in posojilnica deluje od 1. maja, tedaj tri mesece in vsega denarnega prometa je bilo v tem času 22.366 K 75 h.

(Občinska hranilnica v Krškem) je imela do konca julija t. l. 53340 K 59 h. dohodkov, 49067 K 07 h. izdatkov. Stanje hran. vlog: 53008 K 58 h., stanje posojil: 22060 K.

(Hranilnica in posojilnica v Trzihu) je imela v juniju in juliju t. l. sprejemkov 22.247 K 34 h. in izdatkov 21.429 K 34 h.; skupaj prometa 43.676 K 68 h. Vložilo je 57 strank 12.991 K 91 h.; dvignile so 4 stranke 1170 K — h. Posodilo se je 9 udom 8920 K — h.; vrnila sta 2 dolžnika 870 K — h. — Zadruga je štela koncem julija 39 udov. Stanje hranilnih vlog (99 knjižic) je 47.462 K 92 h. Posojila znašajo 22.150 K — h. in naloženega denarja ima zadruga 24.507 K 72 h. — Tekom štirimesečnega delovanja je imela zadruga prometa 119.661 K 20 h. Pač lepo znamenje, kako potrebno je bilo, da se je ustanovila hranilnica in posojilnica v Trzihu, ki tako vspešno deluje brez liberalnega denarja in podpore. Res, v slogi je moč!

Narodno gospodarstvo.

Umno kletarstvo.

Bliza se za vinogradnika najprej bližje in najveselejši čas, namreč trgatve. Ker je vinaka trta letos skoro povsed dobro obrodila in ker je vsled ugodnega vremena pričakovati, da grozdje dobro in enakomerno dozori, ja se bode torej pridelala izvrstna vinska kapljica, je pač skrb vsakega umnega vinogradnika, da s svojim, z velikim naporom pridobljenim pridelkom tudi pravilno ravna, ako ga hoče hitro in dobro v denar spraviti.

Da se pa največ vinskega pridelka pokvari le vsled slabe posede, je vsakemu dobro znano; mnogo je pa tudi krivo površno ravnanje z grozdem pri trgatvi in pozneje še pri kipenju. Nepravilno napravljeno vino se le težko proda in vedno po nizkih, dan-današnjim stroškom neodgovarajočih cenah.

Temu nedostatku se vsak vinogradnik izogne, če že od vsega začetka z vinom, oziroma že z grozdem in z moštom pravilno ravna, zato opozarjamo na knjižico »Umno kletarstvo«, katero je spisal deželni vinarski potovalni učitelj za Kranjsko gosp. Fr. Gombač in katero je založil in izdal spomlad lanskega leta dež. odob. kranjski.

Ta poljudno spisana knjižica obsega vsa za malega vinščaka potrebna navodila z ozirom na najnovejše zahteve umnega kletarstva.

Dobiva se pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani in v drugih knjigarnah. Posamezen komad stane 30 h, s pošto vred 33 h; 40 izvodov skupaj pa 8 K, s pošto 8 K 50 h; toraj 20 h oziroma 21 h komad.

Istina je, da si utegne marsikdo s temi vinarji prihraniti več sto kron.

Istotam se dobi še nekaj izvodov »Novoga vinogradništva« od istega pisatelja po 80 h s poštnino vred.

Obe knjigi toplo priporočamo.

Promet na dolenskih železnicah.

Dne 14. junija t. l. so imeli akcionarji dolenskih železnic na Dunaju svoje VII. glavno zborovanje, pri katerem se je odobril račun poslovanja dolenskih železnic za upravno leto 1900. Iz računskega sklepa posnamemo, da je bilo v tem letu vseh dohodkov 1.288.651:24 K, stroškov 747.506:75, čistega dobička 541.144:49 K, kateri se je porabil za obrestovanje in amortizacijo prioritarnih obilgacij v znesku 514.667:96 K in za povračilo obrestij garancije v znesku 26.476:53 K, ki jih je dežela Kranjska v l. 1896—1899 akcionarjem plačala v znesku 374.580:39 K. Računskemu sklepu je dodan statističen pregled osobnega in tovrnega prometa na dolenskih železnicah od njenega začetka do 31. grudnia 1900 in iz njega podajemo tu sledeče podatke:

L. peljalo oseb	se peljalo blaga	Dohodki za to prevažanje
1893 54.512	30 107 ton ¹⁾	195.975:60 K
1894 310.972	144 642 "	967.638 38 "
1895 340.311	169.409 "	1.167.624:52 "
1896 314.262	184.390 "	1.177.700:64 "
1897 329.557	198.935 "	1.181.967:86 "
1898 307.825	191.007 "	1.157.799— "
1899 317.920	223.950 "	1.244.723:90 "
1900 326.700	231.020 "	1.284.240:66 "

Iz teh podatkov najbolje izprevidimo, kakšna velika potreba je bila zgraditev dolenskih železnic v narodno-gospodarskem oziru, koliko prebivalstva se je poslužuje za osobni in tovrni promet in koliko sveta je bilo popred izključeno pred svetovnim prometom. Želeti bi bilo pač, da bi se progla dolenske železnice od Novega mesta dalje do Hrvaske naprej zvezala in tako tudi Belo Krajino gospodarsko povzdignila. Ugodni uspehi na dolenskih železnicah bodo gotovo v uresničenje te želje in potrebe dobrodejno uplivali!

¹⁾ Tona — 10 meterskih centov — 1000 kg.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 9. avgusta. Poslanec Prade je dal svoji stranki na razpolago svoj mandat podpredsednika državnega zbora in bode to mesto takoj odložil, ko se sestane državni zbor. Poslanec Prade bode potem zopet bolj posvetil svoje delo nemški ljudski stranki in delu za delitev Češke, oziroma za avtonomno samostojnost čeških Nemcev.

Dunaj, 9. avg. Iz Sterzinga dohaja poročilo, da je general Baratieri umrl za rakom v želodcu.

Budjevice, 9. avg. Staročeski list »Budivoj« oporeka vesti, da bi bil mej Mladočehi in Staročehi že sklenjen kompromis za prihodnje volitve.

Rim, 9. avgusta. Novi finančni minister C a r c a n o je položil prisego v kraljeve roke.

Milan, 9. avgusta. Državni pravdnik je izdelal obtožnico proti sokrivcem Brescija. Od devetih obtožencev je iz-

puščenih iz obtožnice sedem radi nedostajanja obtežljivih dokazov.

Hamburg, 9. avg. Včeraj je priplula ladija „Gera“ s feldmaršalom grofom Walderseejem na krovu. Neštevilna množica ga je pričakovala na obrežju. K vsprejemu je došel zastopnik cesarjev general Wittich, župan mesta Hamburga ter častništvo, dalje vojni minister Gossler in načelnik generalnega štaba Schlieffen. V mestni hiši se je zbral k vsprejemu senat. General Wittich je prebral cesarjevo pismo, v katerem se mu zahvaljuje za dovršeno delo ter mu podeljuje red za zasluge in določa, da nosi 9. topniški polk njegovo ime. — Waldersee se zahvali, kazoč na uspehe častnikov in moštva, ki so si pridobili spoštovanje vseh narodov in tudi Kitajcev.

Petrograd, 9. avgusta. V državnih podjetjih se je priznala pravica pokojnine delavcem in njihovim rodbinam.

Pariz, 9. avg. „Temps“ javlja, da se francosko-turški razpor poravnava v kratkem mirnim potom.

London, 9. avgusta. Angleška kraljeva dvojica bode danes zvečer odpotovala v Nemčijo k pogrebu cesarice Friderikove, sestre angleškega kralja.

London, 9. avgusta. Ruska vlada dela, kakor se poroča iz Tibeta, z veliko hitrostjo na kolonizaciji pokrajine okoli Amurja. 20.000 emigrantov iz raznih krajev Rusije bode ruska vlada poslala tja. Z vojaškega stališča name-rava Rusija ob tej kitajski meji naseliti posebno veliko kozakov.

London, 9. avgusta. Prihodnjo nedeljo bode guverner Milner z generalom Littletonom odpotoval v Južno Afriko.

Berolin, 9. avg. Tukajšnji listi poročajo, da je v kapski koloniji že nad 20.000 ustašev. Vsak dan to število narašča. Listi pravijo, da si Buri ne bodo pridobili nazaj le neodvisnosti Transvaala in Oranjske države, ampak tudi kapsko kolonijo bodo zgubili angleži. „Združena Južna Afrika“ to je sedaj bojni klic bojujočih se nasprotnikov angleškega trinoštva. Angleške čete nimajo nobene discipline, ker so bili mej vojake vtaknjeni prisiljenci in jetniki. Le-ti često sami ropajo angleške transporte.

London, 9. avg. Lord Kitchener poroča iz Pretorije: Oddelek konjikov, broječ 25 mož, so ob reki Zombe Buri iznenadili in ujeli.

Umrli so:

7. avgusta. Marija Juvan, gostija, 75 let, Pred škofijo 21, marasmus.
8. avgusta. Vincencij Jernejčič, sprevednikov sin, 20 dni, Jenkove ulice 20, življenjska slabost. — Marija Blat, mestna uboga, 70 let, Karlovska cesta št. 7, vodenica.
V bolnišnici: —
5. avgusta. Jožef Zidar, gostič, 80 let, emphysema pulm. — Franc Zupančič, kočarja sin, 10 dni, debilitas vitae.
V hiralnici:
7. avgusta. Franc Debevc, poljski delavec, 34 let, plućna tuberkuloza.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
8 9 zveč.	738-1	18-2	sl. jzah.	jasno	
9 7. zjutr.	739-4	13-5	sl. svzh.	jasno	0-0
2. popol.	737-5	26-3	sr.jug		

Srednja večerajnja temperatura 19-5° normale: 19-4°

Zitne cene

dné 8. avgusta 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-24	do 8-25
„ pomlad 1902	8-65	8-66
Rž za jesen	7-07	7-08
„ pomlad 1902	7-37	7-38
Koruza za september-oktober	5-41	5-42
„ maj-junij 1902	5-37	5-38
Oves za jesen	6-52	6-53

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 8-05	do 8-06
„ pomlad 1902	8-43	8-44
Rž za oktober	6-69	6-70
Oves za oktober	6-19	6-20
Koruza za avgust	5-17	5-18
„ september	5-25	5-26
„ maj 1902	5-08	5-09

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-80	do 8-40
„ južne žel.	8-15	8-40
Rž	7-15	7-35
Ječmen	7-10	9-30
„ ob Tisi	6-80	8-50
Koruza ogerska	5-60	5-70
Cinkvant	6-75	7-10
Oves srednji	7-41	7-65
Fižol	7-75	10-00

Zahvala.

Za mnoge dokaze prisrčnega sočutja mej dolgo boleznijo naše iskreno ljubljene sinabe, oziroma matere, gospe

Ane Soss roj. Šinkovec
trgovke in hišne posestnice

kakor tudi za častno spremstvo pri pogrebu in krasne darovane vence izreksmo vsem svojo iskreno zahvalo

Marija Soss,
tašča,

in žalujoči otroci.

Zahvala.

Podpisano gasilno društvo izreka tem potom vsem onim, kateri so o priliki društvene 25letnice omogočili, da je slavnost tako sijajno uspela, svojo najtoplejšo zahvalo. Zahvalja se za pohod p. n. članom Zaveze kranjskih gasilnih društev, osebito njenemu načelniku blag. g. Fran Doberlet-u, ki je blagovoljno prevzel svečano razdelitev diplom, ter gospodoma A. C. Achtschinu in Fran Troštu. Potem gasilnim društvom iz Ljubljane, Krškega, Vič-Gline, Vrhnike, Rudolfovega, Kamnika, Kranja, Radovljice, Šmarje, Bizovika, Mengša, St. Jurija pri Kranju, Sp. Šiške, Jesenic, Zeleznikov, Domžal, St. Vida nad Ljubljano, Bleda, Boh. Bistrice, Litije, Škofelce, Mošenj, Poljan, Gorenje vasi, Selc, Žirov, Mojstrane in Stare Loke, poslednji tudi se posebno za prijazno udeležbo na predvečer pri bakljadi, slavni kranjski godbi za dobrohotno sodelovanje pri slavnosti, ter domačim društvom: Čitalnici, Bralnemu društvu in Katol. društvu rokodelskih pomočnikov.

Najtoplejšo zahvalo izreka društvo tudi škofje-loškemu županu bl. gosp. Lovro Sušniku za prelepi vsprejem in pozdrav gasilec, prečast. gosp. mestnemu župniku F. Zavodniku za daritev sv. maše, p. n. gg. mestnim odborikom, osebito g. lekarnarju E. Burdyču, nadalje onim p. n. gospicam, katere so s krasnimi sopki obdarovale člane zastopanih društev, ter p. n. meščanom, ki so razobesili zastave, da je bilo mesto v resnici in praznični obleki. Slednjic vsem vnanjim, kakor tudi domačim prijateljem društva za njih udeležitev. Na pomoč!

Prostovoljno gasilno društvo v Škofji Loki,
dné 6. avgusta 1901.

Ivan Debelak, 773 1-1
načelnik.

I. N. Koceli, Friderik Kramer,
blagajnik, tajnik.

Na prodaj je pod ugodnimi pogoji

lepo posestvo

ob izlivu kamniške Bistrice, obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, skladišča in dobro ohranjenega mlina. Okrog mlina je skupaj ležeča zemlja, katera obsega 5 oralov njiv, 10 oralov pašnikov, 5 oralov gozda, vse v prav dobrem stanju. Za mlinarski obrt je zelo pripravno, ker je mlin ob stanovitni vodi. 762 6-3

Več se izvé pri upravnističu „Slovenca“.

Največja trgovina s kolesi na Dunaji

prodá tako v ceno, kakor se nikoli

111 500 koles 111

najboljše vrste (enoletno jamstvo): Puch, Styria, Greger, Waffeln, Premier itd. Najboljši modeli leta 1901 od 150 K dalje. Dobro ohranjena že rabljena kolesa, pnevmatika brez graje, po 80, 85, 90, 95, 100 do 110 K. Krasna kolesa za dame, nova po 160 K, nekoliko rabljena po 85, 95, 115 K. 707 10-3

Nova pnevmatična cev 8-9 K, zračni mehovi 4-5 K. Pošilja le proti povzetju.

Samo za 32 kron

Singerjev ročni šivalni stroj; delo zelo lahko, z mahalom, samodelavnim čolničem, odrezalnikom, z največjšimi zboljšavami, z elegantno leseno ali železno podstavo 32 K. s krasno omarico 36 K. Novo! Visoke-Singer za družinsko rabo, se gonijo z nogo, 10 let jamstva, 48 K. — Se prodaja le proti takojšnjemu plačilu pod jamstvom.

M. Rundbakin, Dunaj, IX., Berggasse 3.

NAZNANILO.

Zahvaljujem se vsem dosedanjim p. n. gostom za obisk moje gostilne na Tržaški cesti št. 12 a in obenem naznanjam, da sem se preselila in otvorila

ново gostilno na Sv. Jakoba trgu v hiši Pallusovih dedičev

kjer bodem postregla čast. gostom z dobro pijačo in jedjo.

Za obilni obisk se priporoča

Nežika Kralj.

771 3-1

Montinit, pritrjevalano sredstvo za

kamenje, kovino, lesovje itd., priporoča gg. kamnosekom in ključarskim mojstrom trdka BRATA EBERL, edina zaloga za Kranjsko, v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 27 11-1

Št. 27.525.

Razglas.

767 2-1

Cerkveno predstojništvo sv. Jakoba v Ljubljani, oziroma upraviteljstvo cerkvenega in nadarbinskega premoženja prosilo je na podlagi § 14 zakona z dné 20. julija 1863, dež. zak. št. 12, pri mestnem magistratu, da naj bi se razpisala konkurenčna obravnava v ta namen, da se določijo prispevki k troškom za projektovano zgradbo novega župnišča v župniji sv. Jakoba.

Vsled te prošnje razpisuje mestni magistrat v smislu §§ 14, 15 in 16 poprej navedenega zakona konkurenčno obravnavo

na dan 29. avgusta t. l. ob 8. uri zjutraj

v mali dvorani Mestnega doma.

K tej obravnavi, pri kateri se bode posvetovalo o potrebi stavbe, o stavbnem načrtu in o proračunu troškov, kakor tudi o tem, koliko in kako bodo konkurenti plačevali ali pripomogli k troškom in če mogoče to ustanovilo po dogovoru, se vabijo župljani sv. Jakoba, ki so po zakonu dolžni prispevati k troškom za zgradbo župnišča in cerkveni patron s pristavkom, da se bode smatralo gledé onih, ki se obravnave ne udeležé, da dovoljujejo stavbo.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dné 7. avgusta 1901.

Št. 243/pr.

Razpis.

766 2-1

Na mestni slovenski Brazredni deklški šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani se razpisuje

služba šolskega sluge in kurjača

z letno plačo K 900.—, z dvema petletnicama, s prostim stanovanjem in kurjavo. Prošnje z dokazili vsposobljenosti je pri podpisnem mestnem magistratu vlagati do dné 20. avgusta t. l. Oženjeni prosilci imajo prednost. Na nedostatno opremljene in prekasno vložene prošnje se ne bo jemalo ozira.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 5. avgusta 1901.

Dunajska borza.

Dné 9. avgusta.

Skupni državni dolg v notab	99-05
Skupni državni dolg v srebru	98-90
Avstrijska zlata renta 4%	118-75
Avstrijska kronna renta 4%, 200 kron	95-80
Ogerska zlata renta 4%	118-60
Ogerska kronna renta 4%, 200	93-30
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1667—
Kreditne delnice, 160 gl.	645-50
London vista	239 62 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-15

Dné 8. avgusta.

20 mark	23-45
20 frankov (napoleonor)	19 04
Italijanski bankovci	91 20
C. kr. cekini	11-32
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	187-50
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	170-25
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	207—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95 25
Tisinske srečke 4%, 100 gl.	144-50
Dunavske vravnave srečke 5%	256-0

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	105—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25
Priporitne obveznice državne železnice	430—
„ južne železnice 3%	345—
„ južne železnice 5%	121—
„ dolenskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 gl.	388 50
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	500—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	47-35
Ogerskega	24 50
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	16-25
Rudolfove srečke, 10 gl.	58—

Sa'move srečke, 40 gl.	204—
St. Genois srečke, 40 gl.	234—
Waldsteinove srečke, 20 gl.	388—
Ljubljanske srečke	60—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	269—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	580—
Akcije tržaškega Lloyd, 500 gl.	860—
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	90—
Splošna avstrijska stavbinska družba	144—
Montanska družba avstr. plan.	419-50
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	430—
Papirnih rubljev 100	253—

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za srupe pri trestanjih, pri iztrestanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako trestanje. Kulantins izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba **„M E R C U R“** I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojas.Lila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni vtiči za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.